

Zhytomyr Ivan Franko State University Journal.
Philological Sciences. Vol. 2 (105)

Вісник Житомирського державного
університету імені Івана Франка.
Філологічні науки. Вип. 2 (105)

ISSN (Print): 2663-7642
ISSN (Online): 2707-4463

УДК 81'42:004.55

DOI 10.35433/philology.2 (105).2025.37-45

СПЕЦИФІКА АНАЛІТИЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ ТВОРІВ МЕРЕЖИВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

С. І. Ковпик*

У статті йдеться про особливості аналізу мережових форм текстів. Авторка пропонує технологію аналітичного осмислення таких гіпертекстів: Джедедія Беррі "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" та Брендана Патріка Хеннесі "Birdland" ("Земля птахів"). Увагу під час аналізу зосереджено на процесі семантики нелінійного тексту, сутності текстонів як смислових уривків мережової форми тексту.

Особливу увагу акцентовано на нелінійності гіпертекстів, який дослідниця розглядає у двох вимірах: структури тексту як єдності та одиницності кожного окремого елемента.

Помічено, що процес сприймання такого тексту викликає низку асоціацій, адже реципієнт має змогу осмислювати текст без дотримання будь-якої послідовності розгортання подій.

Відзначено, що текст "Фабрикаціоніста ДеВіт перероблює світ" є динамічним, а зміст текстонів може змінюватися залежно від умов їх прочитання. Аналізована мережева форма тексту "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" складається із зорового, слухового та друкованого апаратів, де вдало поєднано в рамках одного тексту вербальні одиниці з одиницями звуку та слуху, що допомагає автору встановити естетичний зв'язок із читачем. Результати аналітичного осмислення нелінійного тексту Джедедія Беррі "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" свідчать про те, що твір є цілісною смисловою єдністю з низки гіперпосилань та текстонів, складною надбудовою, сприйняття та осмислення якої відбувається з допомогою залучення комп'ютерних засобів.

З'ясовано, що помітно ускладнює аналіз тексту мережової форми використання автором позамовних компонентів – звуку, кольорування та розмаїття шрифтів, графіки. Постійний звук, який супроводжує текст, здатний суттєво відволікти реципієнта від змісту інформації. Для кращого осмислення нелінійних структур мережових форм текстів автори пропонують реципієнтам перед початком роботи з текстом перевірити зоровий та слуховий апарати тексту, ознайомитися зі змістом підказок, інтерактивною панеллю управління текстом.

Текст мережової форми "Birdland" містить ігровий складник, за допомогою якого автор максимально залучає реципієнта до сюжету твору. Такий текст є втіленням багаторівневого мистецького об'єкту, у якому ігрова інтерактивна форма корелює з літературним текстом.

Ключові слова: текстони, гіпертекст, аналіз, структура, мережева література.

* доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української та зарубіжної літератур
(Криворізький державний педагогічний університет)
kovpiks@ukr.net
ORCID: 0000-0001-6455-5572

SPECIFICITY OF ANALYTICAL UNDERSTANDING LACE FORM OF TEXT

Kovpik S. I.

The article refers to the peculiarities of hypertext analysis. The author offers the technology of analytical comprehension of the following hypertext: Jedediah Berry "Fabrikanist Devit processes the world" and Brendan Patrick Hennesi "Birdlend" ("Bird Land"). Attention is focused on the process of semantics of nonlinear text, the essence of textons, as semantic passages of the network form of the text.

Particular attention is paid to the nonlinearity of hypertext, which the researcher considers in two dimensions: the structure of the text as the unity and individuality of each individual element.

It has been noted that GHJWTC is a number of associations, as the recipient has the ability to comprehend the text without observing any sequence of events.

It is noted that the text "Fabricycza Devit processes the world" is dynamic, and the content of the textes may vary depending on the conditions of their reading. The analyzed network form of the text "Fabrikationist Devit processes the world" consists of visual, auditory and printed apparatus, which is successfully combined, within the same text, verbal units with units of sound and hearing, which helps the author to establish aesthetic connection with the reader. The results of the analytical comprehension of the nonlinear text Jededi Berry "Fabricianist Devit processes the world" indicate that the text forms a complete semantic unity of hyperlinks and textons, is a complex superstructure, the perception and comprehension of which occurs through the involvement of computer tools.

It has been found that it significantly complicates the text of the network form by the author of extra-linguistic components – sound, color and variety of fonts, graphics. The constant sound that accompanies the text is able to significantly distract the recipient from the content of the text. For better understanding of nonlinear structures of network forms of texts, authors offer recipients before working with the text to check the visual and hearing aids of the text, to get acquainted with the content of the tips, the interactive text control panel.

The text of the Birdland network form contains a game component, with the help of which the author maximally involves the recipient in the plot of the work. Such a text is the embodiment of a multi-level artistic object in which the game interactive form correlates with literary text.

Keywords: textons, hypertext, analysis, structure, network literature.

Постановка проблеми. Кількість гіпертекстів мережевої літератури, як і саме явище цієї феноменальної літератури, яка використовує ресурси сучасних комп'ютерних технологій, за останні п'ять років суттєво зросла. Окрім цього, помітно розширилися та урізноманітнилися можливості прочитання, вивчення та осмислення мережевої форми текстів.

Нині існує низка візуальних електронних журналів, наприклад, "ChoiceBeat", який знайомить реципієнтів із новинками мережевої літератури у світі, окрім цього, сайт "Українська інтерактивна література" дає змогу сучасному українському читачеві дізнатися більше про нові мережеві форми українських текстів. Саме на цьому сайті є різножанрові групи творів, наприклад, твори з варіантом вибору – це "твори, які пропонують читачеві вибір наприкінці одного або декількох абзаців тексту.

Читач обирає одну з можливих дій, які може виконати головний герой, і історія продовжується відповідно до вибору гравця. Такі твори здебільшого створюють відчуття причетності до сюжету, де кожен вибір рухає історію вперед та просуває читача ближче до фіналу, даючи йому можливість створити власне оповідання" [2]. З огляду на таке різноманіття текстів мережевої форми існує нагальна потреба дослідження та розробки методології їх вивчення, адже такі тексти мають, на відмінну від традиційних текстів художньої літератури, нелінійну структуру сюжету, а відповідно методологія їх дослідження матиме дещо інші алгоритми аналітичного осмислення.

Аналіз основних досліджень і публікацій із зазначеної проблеми. Свого часу Р. Барт у праці "S/Z" запропонував цікаву та незвичну, як для того періоду, схему аналізу твору

літератури. Учений акцентував на членуванні тексту на окремі фрагменти, які межують один з одним, а називати їх він запропонував "лексіями", розглядаючи їх як одиниці читання. Модель аналізу тексту, яку розробив Р. Барт, активно почали розвивати науковці ХХ ст.

Відзначимо, що в контексті мережевої літератури деконструювання літературного тексту має неабияке значення, адже "...читання постійно змінюваного тексту, і пізніше утворення у свідомості реципієнта певного твору, відмінного від інших творів, що утворені свідомостями інших читачів на підставі прочитання того ж самого тексту, суттєво змінює уявлення про мистецький продукт і примушує по-іншому розглянути роль кожного з учасників цієї естетичної комунікації. Передовсім, це стосується автора, тексту, твору й читача" [6: 13]. Безперечно, що вагомими у цьому напрямі є дослідження Ж. Дерида, а також У. Еко щодо специфіки синтагматичності тексту.

За останні двадцять років в українському літературознавстві з'явилася низка ґрунтовних досліджень, які присвячені специфіці мережевої літератури. Дисертаційна праця Ю. Завадського "Типологія і поетика мережевої літератури і сучасне західне літературознавство" (2006) презентує основні методологічні підходи до вивчення мережевої літератури в контексті українського літературознавства. Учений запропонував під час прочитання та аналітичного осмислення мережевої форми тексту особливу увагу сфокусувати на текстоні, який є способом репрезентації певної порції або дози над-тексту, створеного автором у процесі кожного індивідуального прочитання. Він також чітко визначив функції текстонів під час читання мережевого тексту "... читач з метою укладення послідовного та повного розуміння його змісту змушений дочитувати текстон до кінця для того щоб

достатньо вмотивувати повернення на посилання, яке розміщене в його середині" [6: 67–68].

А. Татаренко в статті "Гіпертекст", "гіпертекстуальність", "ергодична література": походження та окремі аспекти функціонування термінів" визначила, що "новий синкретизм (поєднання мовних, візуальних та звукових елементів) дає змогу перетворити рецепцію твору на перцепцію. Текст тепер не є цілістю, а сукупністю фрагментів, які читач-перципієнт обирає і комбінує за власним вибором" [8:110]. Дослідниця вважає, що попри інноваційність "формальних рішень і наративних стратегій, вони належать до літератури в її класичному розумінні – як авторської художньої творчості, яка має зафіксовану у книжці ("канонічну") форму. Гіпертекстуальність у них є способом розширення можливостей формальної побудови твору, використовується як елемент гри з читачем, що долучається до формування (або вибору вже наявної) сюжетної лінії, до розширення поля значень первісного, зафіксованого тексту" [8: 111–112]. Учена запропонувала під терміном "гіпертекст" розуміти такий текст, який "написаний для прочитання на комп'ютері, який реалізується у віртуальному просторі комп'ютерних комунікацій і наділений характеристиками нелінійності, варіативності, природа якого визначається відсутністю обмеження лінійного простору, а також інтерактивними можливостями, якому властивий плюралізм дискурсів і відмова від фіксації тексту" [8: 113].

Особливості сучасної мережевої літератури розглянули А. Кісельова, М. Мамич у статті "Мережева література як унікальне середовище" (2023). Учені відзначили, що "навіть звичний на перший погляд літературний твір, якщо його створено для мережі, має визначну ознаку, що відрізняє його від інших – наявність внутрішніх зв'язків та посилань" [7: 73].

Отже, аналітичний огляд досліджень, присвячених специфіці мережевої літератури, дав змогу з'ясувати основні підходи до вивчення мережевих форм текстів, а також показав, що в сучасному літературознавстві існує нагальна потреба системного дослідження нових форм мережевої літератури, адже відбувається стрімке зростання кількості текстів цієї літератури.

Мета статті – дослідити шляхи аналітичного осмислення мережевих форм текстів на прикладі текстів Джедедія Беррі "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ", "Birdland" Брендана Патріка Хеннесі.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Помічено, що процес читання в цифрову епоху суттєво змінює не тільки читацькі звички, культуру читання, а й підходи для аналітичного дослідження нових форм текстів. Слушною є думка Ю. Завадського про те, що "У мережевому літературному творі асоціативний зв'язок між значеннями окремих текстонів є не лише уявним, він матеріалізується згідно волі автора в гіпертекстові посилання, які присутні на рівні тексту. Автор не лише створює мережу текстів, сума яких складає собою надтекст, але й пропонує читачеві певний набір посилань, з яких читач є вільним обрати ті, які найбільше відповідають тому асоціативному ряду, що викликаний в нього попередньо прочитаним текстом" [6: 37].

Зазначимо, що для створення нелінійних текстів літературних текстів застосовується мова програмування. У такому тексті зображення, звук, друкований текст об'єднані в єдине ціле. Сприймання мережевої форми тексту викликає низку асоціацій, адже реципієнт має можливість осмислювати текст без дотримання будь-якої послідовності розгортання подій.

На думку Ю. Завадського, "нелінійність гіпертекстового літературного тексту може бути

вивчена в двох вимірах: а) структури тексту як єдності; б) одиницності кожного окремого прочитання цього тексту як єдності" [6: 78]. Учений також звертає увагу на особливу роль у структурі мережевої форми тексту посилань, які допомагають відтворити нелінійний текст. Посилання мають бути узгоджені, адже це робить можливим перехід від одного тексту до іншого.

Отже, спробуємо аналітично осмислити структуру мережевої форми тексту одного з відомих сучасних американських письменників Джедедія Беррі – автора містичних, детективних романів. 2011 року Джедедія Беррі презентував детективний роман "Підручник для детектива", за який отримав велику кількість різноманітних американських літературних премій. 2015 року письменник презентував мережеву форму тексту "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ", на своїй сторінці в соцмережі він так визначив жанр цього тексту – "Science+Fiction".

Українською мовою текст переклав Сергій Можайський. Звуки й музика в тексті Deus ex Tacitus. Процес прочитання мережевої форми тексту – це процес розгадування тексту (апорія). Апорія містить засвоєння реципієнтом "...головних прийомів поводження з текстом та ототожнення своєї особи з пропонованою роллю читача, програма якої присутня в тексті" [6: 132]. Відзначимо, що нелінійна структура мережевих форм текстів уміщує низку текстонів, які є сукупністю посилань на інші текстони, а також пропуски та порожні місця, які функціонують як окремі посилання, клікнувши на які реципієнт переходить на інші текстони. Отже, сприймаючи мережеву форму тексту, реципієнт зіштовхується з новими, не традиційними формантами – фрагментованістю та непослідовністю.

Текст "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" подібний до відеогри, де реципієнт за допомогою панелі управління просувається текстом,

виконує низку запропонованих йому операцій. У процесі прочитання читачеві доводиться декілька разів повертатися до деяких текстонів аби осмислити або розв'язати смислові вузли тексту.

Текст твору "Фабрікаціоніст ДеВіт перероблює світ" складається із зорового, слухового та друкованого апаратів. Мережева форма тексту "Фабрікаціоніст ДеВіт перероблює світ" вдало поєднує в рамках одного тексту вербальні одиниці з одиницями звуку та слуху, що допомагає автору встановити естетичний зв'язок із читачем. Саме про це свого часу писав Дж. Д. Болтер у праці "Простір письма: комп'ютер, гіпертекст та історія письменства" [1].

Реципієнту пропонують перед початком роботи з текстом перевірити зоровий та слуховий апарати. Зоровий апарат так описує зображення на екрані: *"Крізь синювату каламуть теплої білкової ванни просвічує тьмяне світло"* [3]. Кольористика зображення корелює зі звуками, які постійно супроводжують текст і нагадують шум води у ванній кімнаті. Блакитно-сірий фон створює атмосферу занурення в ту саму синювату каламуть.

Особливу увагу у тексті зацентовано на гіперпосиланні "пам'ять", адже, щоб осмислити наступний текстон, необхідно клікнути на вказану гіперпокликання, де читачеві пропонують уявити наближення бурі, яка *"гірша за всі, що були до цього"* [3]. Так відбувається постійна апеляція до необхідності активізації уяви читача, без якої процес сприймання мережевої форми тексту не дасть бажаного естетичного ефекту.

Наступний крок – це клік на гіперпокликання "підготовка до довгого сну". Спочатку здається, що автор пропонує читачеві алгоритм прочитання тексту, який більше тяжіє до лінійної послідовності подій, проте кожний наступний клік на гіперпокликання тексту розкриває зміст твору та рухає читача до

усвідомлення ролі Фабрікаціоніста, який є *"єдиним у своєму роді"* [3]. У читача виникає бажання дізнатися про те, хто такий Фабрікаціоніст, яка його функція у творі. Реципієнт виконує роль дослідника тексту, адже з кожним наступним кліком на гіперпокликання він рухає сюжет.

Відзначимо, що в цьому тексті комунікація автор/читач відбувається у форматі мандрівки, а форми звернення до читача створюють ефект постійної присутності автора в мережевій формі тексту. Автор тексту апелює до уяви, емоцій, переживань читача, пропонує йому виконувати різні ролі.

Тож процес прочитання такого тексту чітко регламентовано текстонами, зміст яких допомагає розгадувати або передбачити наступні кроки в процесі осмислення тексту.

Отже, реципієнт дізнається, що унікальність Фабрікаціоніста полягає в стазисній капсулі. У науковій фантастиці досить популярним є використання стану стазису, який указує на повну зупинку будь-яких процесів у досить обмеженій ділянці простору. У такому просторі час відсутній або його плин непомітний. Стазис – це також стан зупинки всіх фізіологічних процесів у людському організмі. Саме в такому стані перебуває головний персонаж Фабрікаціоніст. Наступний текстон указує на те, що настав час йому прокинутися.

Пробудження відбувається в центрі Макоїї, а саме в будинку, який нагадує полірований кришталевий склеп. Згадка про склеп відсилає читача до осмислення певних значень, які має цей образ, – це усамітнення, вічність.

А далі кількість гіперпокликів помітно збільшується. Зокрема, гіперпокликання *"все так, як ти пам'ятаєш"* пропонує наступний смисловий вузол, який має розгадати реципієнт. Після стазису відбувається зміна відчуття простору. Отже, стан Фабрікаціоніста та його пробудження від сну суттєво позначається на його сприйнятті зовнішнього світу. Інтриги

додає запитання-звернення: "Фабрикаціоністе, що сталося, поки ти спав?" [3]. Щоб отримати відповідь на нього, реципієнт має клікнути на гіперпокликання "продовжити". І далі в читача є альтернатива вибору щодо вибору серед розмаїття гіперпокликань: "панель приладів", "святилище", "стазісна капсула", "оглядова точка", "коридор". Ось із цього моменту починається нелінійний характер компонування подій у творі. Обираючи те чи те гіперпокликання, реципієнт переходить до іншого смислового вузла, осмислює текстон. Наприклад, натискання на гіперпокликання "коридор" інформує реципієнта про те, що Фабрикаціоніст потрапляє в просторі коридору, де на нього чекають загадкові ларії, для осмислення того, хто ж такі ці істоти, автор пропонує перейти до гіперпокликання "ларії": "Ларії – купки протоклітин, наділені складними алгоритмами Макоїї – виконують ремонтні та розвідувальні роботи снуючи туди-сюди. Вони збудовані з того ж матеріалу, що і комплекс, і виглядають як товсті, пухнасті метелики. Ларії завжди викликають у тебе "свербіж і чхання"" [3].

Отже, інформація, яка сфокусована в текстоні про ларіїв, дає змогу реципієнту уявити простір та місце, у якому буде діяти головний персонаж. У тексті жовтим виділено два наступні гіперпокликання "свербіж і чхання" та "так, завжди". І знову реципієнтові пропонують вибір одного з гіперпокликань, аби просувати текст далі. Гіперпокликання "так, завжди" інформує про рух ларіїв, які заважають мислити і плутають думки. Аби позбутися їх, потрібно натиснути на гіперпокликання "ти розкидаєш їх", яке вибудовує ланцюжок наступних окремих смислових вузлів "своєю" "рукою", "розчищаючи шлях", які, по суті, утворюють синтаксичну та лексичну єдність.

Наступне гіперпокликання "йти далі" рухає сюжет та пропонує осмислити зміст наступного текстона: "Темний коридор, вологий і пропахлий гниллю,

веде до сонячних батарей на західному кінці комплексу. У сусідній залі знаходиться скромне виробниче обладнання Макоїї. До керування мережею ведуть гвинтові сходи, спускаючись глибоко в землю. Широкий коридор, викладений хребтовими гребенями, з'єднує цю частину Макоїї з Агарою. Вигнутий пандус веде назад до зали керування" [3]. Перед реципієнтом відкривається низка можливостей щодо обрання наступного гіперпокликання з-поміж усіх, які тут представлені та виділені в тексті жовтим кольором, гіперпокликання "скромне виробниче обладнання Макоїї" розкриває сутність указаної локації, де розміщені сірі машини, які не можуть відремонтувати ларії. Для кращого розуміння того, що це за машини, необхідно натиснути на гіперпокликання "машини", яке уможливорює розкодування змісту наступного текстону та дає змогу реципієнту зрозуміти їх призначення.

Отже, просування текстом відбувається поступово, текст розбитий на уривки, які є відносно завершеними та містять гіперпокликання. Саме ці уривки, на думку Ю. Завадського, "...незалежно від способу їх індивідуального прочитання, можна легко виокремити в відносно самостійні одиниці тексту, котрі й назвемо текстонами" [6: 71]. Оскільки текст "Фабрикаціоніста..." є динамічним, то й зміст текстонів може змінюватися залежно від умов їх прочитання. Текст аналізованої мережевої форми пропонує реципієнту роль стратегічного персонажа того світу, який змодельовав автор, тобто текстова перспектива, як один із аспектів нелінійного тексту, є суто особистісною.

Гіперпокликання "оглядова точка" розкриває зміст наступного текстона, у якому візуалізується локація шпиля "у вигляді гігантської кістки" [3], а також вимальовується картина зруйнованої долини, якою крадуться гігантські звірі. Увагу реципієнта привертає наступне питання: "Це твоя уява – чи самотня постать рухається до

Макоїї, блимаючи окулярами у світлі багряного місяця?" [3]. У цьому текстоні особовий займенник "твоя" здатен викликати несподівану реакцію реципієнта в процесі сприйняття тексту. Проте варто пам'ятати, що читач має право самостійно вибирати гіперпокликання, а відповідно до його повноважень належить компонування послідовності уривків тексту мережевої форми.

Відзначимо, що дещо ускладнює процес сприйняття тексту мережевої форми використання автором позамовних компонентів – постійний звук, кольорування та розмаїття шрифтів, графіки.

Отже, результати аналітичного осмислення нелінійного тексту Джедедія Беррі "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" показали, що єдину смислову єдність становлять гіперпокликання та текстони, сам текст твору – складна надбудова, сприйняття та осмислення якої відбувається за допомогою залучення комп'ютерних засобів.

Для аналізу обрали також текст мережевої форми Брендана Патріка Хеннесі "Birdland" – це твір-переможець XYZZY Awards 2015 у шести номінаціях.

У центрі сюжету твору – життя чотирнадцятирічної Бріджит у літньому таборі. В один момент усе стає дивним, коли її потойбічні сні про птахів починають втілюватися в реальність. Текст побудований у формі поіменованих діалогів, із використанням елементів містичного. У тексті є також гіперпокликання, які пропонують реципієнту вибір подальшого розвитку подій, клік на те чи те гіперпокликання відсилає його до текстона. Кожен текстон презентує нових учасників діалогу. Привертає увагу така форма звернення в тексті до реципієнта – "уявіть", після чого кожен новий текстон пропонує нові ролі читачу. Текст розділений на окремі розділи, які мають чіткі хронологічні межі – з 12 липня по 26 липня. Кожен розділ знайомить реципієнта з перебігом подій. До

тексту також додані ілюстрації, які створив Іззі Марбелью, зміст ілюстрацій суттєво доповнює текстову частину твору. На початку тексту автор зазначив, що сам текст твору створений у Twine – інструменті з відкритим кодом для розповіді інтерактивних, нелінійних історій.

Відзначимо, що щодня з 12 до 19 липня пропонує реципієнту уявити себе в ролі шерифа, детектива, музиканта, студента коледжу, капітана піратів, інструктора з альпінізму, каное, менеджера та ін. Наприклад, реципієнту пропонують 13 липня послухати лекцію інструктора з управління каное, де він розповідає про техніку веслування. У цій лекції бере участь Бріджит як слухачка, саме до неї апелює лектор. Тож кожен день перебування Бріджит у таборі наснажений цікавими лекціями, рольовими іграми, подіями, до яких долучається й реципієнт. Із кожним наступним днем читач має змогу дізнатися про те, чим живе літній табір, озброїтися новими знаннями, а також спробувати себе в новий ролі. Окрім цього, у тексті є вказівка на те, що настрої читача впливає на вибір діалогу.

Отже, ігрова складова мережевої форми тексту Брендана Патріка Хеннесі "Birdland" максимально залучає реципієнта до сюжету твору, пропонує йому в межах кількох днів познайомитися з життям Бріджит, отримати цікаву інформацію про організацію її дозвілля. Такий текст – утілення багаторівневого мистецького об'єкта, у якому ігрова інтерактивна форма корелює з літературним текстом.

Окремим жанром мережевої літератури є парсерні твори, у яких реципієнт може контролювати головного персонажа введенням відповідних команд. У таких творах, окрім художнього тексту, подано підказки щодо того, як взаємодіяти з головним персонажем, а всі ключові слова в тексті виокремлені жирним шрифтом. Наприклад, твір "Фотопія" пропонує реципієнту створити казку,

використовуючи певні підказки та команди, а також відповідний набір лексики. Серед парсерних творів є шпигунські оповідання, оповідання з використанням головоломок, пригодницькі оповідання.

Висновки й перспективи досліджень. Отже, аналіз мережових форм текстів Джедедія Беррі "Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ" та Брендана Патріка Хеннесі "Birdlend" показав те, настільки методологія дослідження та аналітичного осмислення нелінійних текстів має низку специфічних, відмінних від алгоритму аналітичного осмислення лінійних текстів, дій, які варто виконати, аби з'ясувати сутність твору. Насамперед у процесі аналізу мережової форми тексту велику роль відіграє вибір реципієнтом гіперсилки, адже саме вибір визначає подальше розгортання сюжету мережової форми тексту. Окрім цього, велику увагу необхідно приділити змісту текстонів, адже асоціативний зв'язок між значеннями окремих текстонів є не

лише уявним, він матеріалізований згідно волі автора в гіпертекстові посилання, які присутні на рівні тексту. У процесі аналізу мережової форми тексту варто враховувати функції позамовних компонентів – звук, колір графіки, малюнків, частота їх появи, розмаїття шрифтів тощо. Структура мережової форми текстів є дуже динамічна, а тому зміст текстонів може змінюватися в залежності від умов їх прочитання. Текст мережової форми пропонує реципієнту відігравати стратегічну роль як персонажа того світу, який змодельовав автор, тобто текстова перспектива, як один із аспектів нелінійного тексту, є особистісною.

Уважаємо, що специфіка аналітичного осмислення мережової форми текстів має подальші перспективи, адже українська мережева література як феномен сучасної культурної комунікації є невід'ємним складником життя XXI століття, яка має великі перспективи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Bolter Jay David. Writing Space. Computers, hypertext and The History of Writing. Lawrence Erlbaum Associates: Hillsdale, New Jersey, 1991. 258 p.
2. Візуальний електронний журнал "ChoiceBeat". URL: <https://willyelektrix.itch.io/choicebeat-issue10> (дата звернення: 05.06.2025).
3. Джедедія Беррі. Фабрикаціоніст ДеВіт перероблює світ. URL: <https://technix.itch.io/fabricationist> (дата звернення: 01.06.2025).
4. Дербеньова Л. В. Літературний комп'ютерний феномен у комунікативно-мережевій культурній парадигмі. *Гілея: науковий вісник*. 2013. № 76. С. 151–153.
5. Дерида Ж. Письмо і відмінність. Київ: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2004. 602 с.
6. Завадський Ю. Типологія і поетика мережової літератури і сучасне західне літературознавство: дис... канд. філ. наук: 10.01.01. Тернопіль, 2006. 178 с.
7. Кісельова А., Мамич М. Мережева література як унікальне середовище. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2023. № 62. Том 2. С. 72–75.
8. Татаренко А. "Гіпертекст", "гіпертекстуальність", "ергодична література": походження та окремі аспекти функціонування термінів. URL: <https://surl.li/lsmrsm> (дата звернення: 01.06.2025).
9. Українська інтерактивна література. URL: <https://intfiction.org.ua/page/selected-works/#fabricationist-dewit-remakes-the-world> (дата звернення: 12.06.2025).
10. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів; пер. з англ. М. Гірняк. Львів: Літопис, 2004. 384 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bolter, Jay David. (1991). *Writing Space. Computers, hypertext and The History of Writing*. Lawrence Erlbaum Associates: Hillsdale, New Jersey. 258 p. [in USA].
2. Vizualnyi elektronnyi zhurnal "ChoiceBeat" (2021). [Visual Electronic Journal "ChoiceBeat"]. URL: <https://willyelektrix.itch.io/choicebeat-issue10> <https://surl.li/hrfgrq> (reference date 05.06.2025). [in Ukrainian].
3. Dzhedediia, Berri. (2015). *Fabrikatsionist DeVit pererobliuie svit*. [Fabrikationist Devit processes the world]. URL: <https://technix.itch.io/fabricationist> <https://surl.li/hrfgrq> (reference date 01.06.2025). [in USA].
4. Derbenova, L. (2013). Literaturnyi komp'uternyi fenomen u komunikatyvno-merezhevi kulturnii paradyhmi. [The literary computer phenomenon in the communicative-network cultural paradigm]. *Hileia: naukovyi visnyk*. Pp. 151–153. [in Ukrainian].
5. Deryda, Zh. (2004). *Pysmo i vidminnist. "Osnovy"*. [Writing and difference]. Kyiv: Vyd-vo Solomii Pavlychko. 602 p. [in Ukrainian].
6. Zavadskyi, Yu. (2006). *Typolohiia i poetyka merezhevoi literatury i suchasne zakhidne literaturoznavstvo* [Typology and poetics of network literature and contemporary Western literary studies]. *Dys. ... kand. filolohichnykh nauk*: 10.01.01. Ternopil. 178 p. [in Ukrainian].
7. Kiselova, A., Mamych, M. (2023). Merezheva literatura yak unikalne seredovyshche. [Networked literature as a unique environment.]. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser.: Filolohiia*. № 62. Vol. 2. Pp. 72–75. [in Ukrainian].
8. Tatarenko, A. (2011). "Hipertekst", "hipertekstualnist", "erhodychna literatura": pokhodzhennia ta okremi aspekty funktsionuvannia terminiv. ["Hypertext", "Hypertextuality", "Ergodic Literature": Origin and Separate Aspects of Terms Functioning]. URL: <https://surl.li/lsmrsm> <https://surl.li/hrfgrq> (reference date: 01.06.2025). [in Ukrainian].
9. *Ukrainska interaktyvna literatura*. (2022). [Ukrainian interactive literature]. URL: <https://intfiction.org.ua/page/selected-works/#fabricationist-dewit-remakes-the-world> <https://surl.li/hrfgrq> (reference date: 12.06.2025). [in Ukrainian].
10. Eko, U. (2004). *Rol chytacha. Doslidzhennia z semiotyky tekstiv*. [The role of the reader. Research in text semiotics]; per. z anhl. M. Hirniak. Lviv: Litopys. 384 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії: 24.09.2025

Схвалено до друку: 28.11.2025